

Lõputöö pealkiri: **Jäätmekäitlus Eesti Sadamates – Selle arendamine ja ühtse süsteemi loomine**

Bakalaureusetöö / Diplomitööd / **Magistritöö**

Lõputöö autor: **Grete-Liis Lepp**

Lõputöö juhendaja: **Andres Tolli**

KOKKUVÕTE

Eestis on oma väikese rahvaarvu ja territooriumi kohta palju sadamaid, mida külastab järjest rohkem laevu. Seetõttu on aktuaalne pöörata suuremat tähelepanu sadamate poolt laevadele pakutavate keskkonnavalaste teenuste osas, säilitamiseks akvatooriumi puhtuse ka tulevastele põlvetele ning merekeskkonna jätkusuutlikuse. Samuti tuleb olla eeskujuks keskkonnasäästliku käitumisega.

Magistritöö eesmärgiks oli kaardistada jäätmekäitluse hetke olukord Eesti sadamates, et prognoosida küsimusi ja vajadusi, millega sadamad peaksid veel tegelema, et nende keskkonnavalaste teenuseosutamise võimekus vastaks tänapäevastele nõuetele. Huvitav tähelepanek on, et omavahel sadamad detailset infot ei jaga, üritatakse olla küll konkurentidest paremad, kuid enamik neist tööalast koostööd ei tee. Kogutud info põhjal on analüüsitud erinevate sadamate puuduseid ja tugevusi ning sellest on käesolevas magistritöös välja toodud järeldused ja ettepanekud, millises suunas võiks areneda Eesti sadamate jäätmekäitlussüsteem. Suureks positiivseks sammuks tuleb lugeda, et riik on omalpoolt loonud Eesti Merendusdokumentide Edastus (lühendatult EMDE) elektroonilise süsteemi, kuhu saavad kõik sadamad saabuvate laevade info sisestada. See on oluliselt lihtsustanud infovahetust ja koostööd sadama – laeva – teenusepakkuja vahel.

Magistritöö eesmärk saavutati. Selgitati välja Eesti sadamate hetke olukord jäätmete vastuvõtmisel ja analüüsiti erinevate viiside efektiivsust.

Magistritöös püsitatud esimene hüpotees oli, et Eestis on sadamates vaja luua ühtne jäätmekäitlus süsteem. Selleks koguti andmeid ja töötati läbi erinevaid erialaseid materjale. Sellest nähtus, et Eesti sadamates ei ole võimalik luua ühtset jäätmekäitlus süsteemi. Hüpotees lükatakse antud magistritöös ümber ja autor põhjendab, miks see ei ole võimalik.

Lisaks ei saa kohustada sadamat üleminevast ühtsele süsteemile kui sadamatasud ja nende suurused on sadamate lõikes vägagi erinevad. Kuna ühtset süsteemi luua ei ole võimalik, siis tekkisid antud töö andmete analüüsimisel autoril väga palju suunavaid ideid, mida võiks üks või teine sadam paremaks jäätmekäitlus teenuse pakkumiseks teha.

Laeva poolt vaadatuna on kõige parem idee taaskasutatava materjali maksustamine. Teiseks, statsionaarse mahuti loomine, millest võidaks nii sadam kui ka laev. Ehk siis kui tegemist on ohtlike vedelate õliseguste jäätmetega, siis nende üleandmiseks võiks kasutada kohapeal asuvat mahutit.

Kuna kõik jäätmekäitluse teadmised hakkavad ikkagi inimestest, siis on vajalikud teavitustööd. Samuti lisaks teavitustööle on vaja, et meeskond saaks korraliku koolituse.

Antud magistr töö autori arvates peaks Eestis rakendama põhimõtet, et sadamaid teenindab üks ettevõtte.

Magistr töö kirjutamise ajal tehti avalikuks ka Läänemere sadamate uuring, kus veenduti, et rohkem kui pooltes sadamates ei ole võimekust, et käidelda kalalaevadelt tulevaid püügiseadmete jäätmeid. Tulemused näitasid, et pooltes sadamates ei ole kohapeal olemas piisavaid konteinereid. Samuti puuduvad neil teadmised, kuhu jäätmeid panna ja mismoodi neid üle anda. Puuduste alla loetleti ka seda, et sadamate kodulehtedel ei ole piisavalt infot. Teadlikkuse puudumise tõstis ka autor oma magistr töö esile.